

סדר מועד | מסכת תענית כ"ג"ט | שבת פרשת ויגש | א"ז | טבת תשפ"ב (5-11) | דצמבר 2021
Seder Moed | Masechet Ta'anit 23-29 | Shabbat Parashat VaYigash | 1-7 Tevet (Dec. 5-11)

Daf 23: "I WILL GRANT RAIN FOR YOUR LAND, IN ITS TIME"

דף כ"ג: "ונתתי מטר ארצכם בעתו"

In *Kri'at Shema* we recite the verse *"ve'Natati m'tar artze'chem be'eeto"* (I will grant rain in its time). When *Am Yisrael* behaves in accordance with the Torah, God provides rain at the proper time.

What is the meaning of the phrase "to grant rain in its time"? This refers to the time when everyone prefers rain to fall, specifically when people are not out walking the streets. Nighttime is the ideal time for rain to fall.

Shimon ben Shetach, who lived approximately 150 years before the destruction of the *Second Beit HaMikdash*, was the *gadol hador* (greatest Torah scholar of his generation) — who led *Am Yisrael* in the ways of Torah and *mitzvot*. God was generous with his generation, and made rain fall only on Tuesday and Friday nights. Gigantic wheat kernels grew in the fields and the fruits of that era were large and praiseworthy.

בקריאת שְׁמַע אנו אומרים את הפסוק "ונתתי מטר ארצכם בעתו" - שְׁכַשְׁעַם יִשְׂרָאֵל נוהג בדרך התורה, הקב"ה נותן גשם בזמן. מה פרוש לתת גשם בזמן? זה זמן ששהלל מעדיפים שגשם ירד בשעות שאנשים אינם מהלכים ברחובות וכן הוא לא יפריע. למשל, פעם, ביום שלישי בלילה ובליל שבת, איש לא היה נמצא ברחוב, והלילות הללו הם זמן נהדר לירידת גשמים.

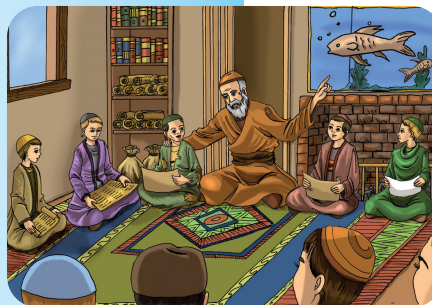
נמאה וחמשים שנה לפני חרבן בית המקדש השני, חי שמעון בן שטח, שהיה גדול הדור והנהיג את עם ישראל בדרך התורה והמצוות. מפני כך הקב"ה הטיב עם אותו הדור שירד גשם רק ביום שלישי בלילה ובליל שבת, ובשדותיהם צמחו גרעיני חטה בגדל ענקי, ופירותיהם היו גדולים ומשבחים.

Daf 24: THE RIGHTEOUS TEACHER OF TORAH

דף כ"ד: המלמד הצדיק

Once, the *amora* Rav stayed in a city where there was a drought. Though he decreed a *ta'anit tzibur* (communal fast), nevertheless no rain fell. Then, when the community began to pray for rain, one of the city's residents approached the *bimah* to serve as *chazzan*. When the man said *"mashiv haruach"* (Who causes the wind to blow), immediately the wind began to blow; and when he said *"moreed hageshem,"* (Who makes rain fall), the rain indeed began to fall.

After the prayer service, Rav approached the *chazzan* hoping to ascertain precisely which *ma'asim tovim* the man performs that God would immediately heed his prayers. **The man told Rav: I teach Torah to young children, and some of the students who learn with me are children of needy parents who do not have the means to pay my fee. Nevertheless, I teach them in exactly the same manner that I teach the children of the wealthy parents who pay me a salary.**

The *melamed* (Torah educator) added that if he noticed that one of the children had no desire to learn on a particular day, he promised him a fish as a gift so that the student would develop renewed interest in his Torah studies. Rav said: "Such a righteous Jew, who teaches Torah for free to children of the needy, and gives prizes paid for from his own pocket so that they will study Torah, certainly God hears his prayers."

פעם אחת שהה האמורא "רב" בעיר שהייתה בה עצירת גשמים והוא גזר תענית צבור ובכל זאת לא ירדו גשמים. והנה, בשהחל הקהל להתפלל שיירדו גשמים, נגש אחד מבני העיר להיות חזן וכשהוא אמר "משיב הרוח", מיד החלה לנשב רוח, ובשאמר "מוריד הגשם", החל לרדת גשם.

אחר התפלה נגש "רב" לאותו יהודי ובקש לברר, אלה מעשים טובים הוא עושה, שהקב"ה שומע את תפלתו מיד. ספר היהודי: אני מלמד תורה לילדים קטנים, ולומדים אצלי גם ילדים של הורים עניים שאין להם כסף לשלם לי משכורת. אבל אני מלמד אותם בדיוק כפי שאני מלמד את הילדים של ההורים העשירים שמשלמים לי משכורת.

המלמד הוסיף וספר, כי אם הוא מבחין שלאחד הילדים אין חשק ללמד באותו יום, הוא מבטיח לו מתנה פרט - דג! כדי שיהיה לו חשק ללמד בתורה הקדושה. אמר רב: "בזה יהודי צדיק - גם מלמד תורה בחנם לילדי העניים, וגם נותן פרסים מכספו כדי שילמדו תורה - בודאי שהקב"ה שומע לתפלתו."

Daf 25: THE MIRACLES OF RABBI HANINA BEN DOSA

דף כ"ה: הנסים של רבי חנינא בן דוסא

The *tanna* Rabbi Hanina ben Dosa was such a great *tzaddik* that God loved him and fulfilled all of his requests. Once, after the start of Shabbat, Rabbi Hanina saw his daughter was sad — because when it was time to light candles, she accidentally poured vinegar, instead of oil, into the vessel in which the candle was lit and she knew the fire would shortly be extinguished.

Rabbi Hanina said to her: “My daughter, don’t be sad. **Who told the oil to burn? HaShem! He can also instruct the vinegar to burn.**” And indeed, Hashem performed a miracle on that *Shabbat*, and the candles lit with vinegar continued to burn until *motzei shabbat* — until after the *havdalah* candle was kindled from them.

התנא רבי חנינא בן דוסא היה צדיק כה גדול, שהקב"ה אהב אותו וקיים את כל בקשותיו. פעם אחת, אחרי כניסת השבת ראה רבי חנינא שבתו עצובה, מפני שבשעה שהכינה נרות שבת, היא מזגה בטעות חמץ במקום שמן לתוך הכלי שבו מדליקים את הנר, והיא ידעה שעוד מעט תכבה האש.

אמר לה רבי חנינא: “בתי, אל תעצבי. מי אמר לשמן שיבער? השם! הוא גם יכול להורות לחמץ שיבער.” ואכן, הקב"ה עשה נס ובאותה שבת דלקו נרות החמץ עד מוצאי שבת, אחרי שהדליקו מהם אש לגר הבדלה.

פעם באה שכנה לרבי חנינא ואמרה שהיא עצובה, מפני שבנתה בית, אך הקורות שהניחו הבנאים על גג הבית אינן ארוכות מספיק, ונותר חור בגג הבית. רבי חנינא ברח אותה: “יתארכו קורות ביתך.” ואכן, הקורות של הבית “צמחו” והתארכו.

Once, a neighbor came to see Rabbi Hanina and shared that she was sad because she had built a house, but the ceiling beams the builders placed on the roof were not long enough to reach the walls, leaving a hole in the roof of the house. **Rabbi Hanina blessed her: “Let the walls of your house be lengthened.” And, behold, the walls “grew” and were lengthened.**

Daf 26: A KOHEN WHO DRANK AND REFRAINED FROM RECITING BIRKAT KOHANIM

דף כ"ו: כהן ששתה יין לא יברך ברכת כהנים

The *mitzvah* of *Birkat Kohanim* is called *Nesi'at Kapayim* (raising of the palms), because the *kohanim* raise the palms of their hands when they bless *B'nei Yisrael*. In *Eretz Yisrael* it is customary for *kohanim* to bless *B'nei Yisrael* during both the *Shacharit* (morning) and *Musaf* (additional) services. *Kohanim* do not raise their hands [in blessing] during the *Minchah* (afternoon) service (except for the *Minchah* service on a *ta'anit* (fast day).

Why? Because a *kohen* who drank wine is not permitted to recite *Birkat Kohanim*. As such, the *chachamim* decreed that no *kohen* would raise his hands during the *Minchah* prayer service, out of concern that a *kohen* previously drank wine with his lunch. **From what source do we learn that a *kohen* who drank wine is not permitted to recite *Birkat Kohanim*?** Immediately after the verses in which the laws concerning the *nazir* (ascetic) are written, the Torah writes about the *mitzvah* of *Nesi'at Kapayim*.

מצות “ברכת כהנים” מכנה “נשיאת כפיים”, מפני שהכהנים נושאים (מרימים) את כפות ידיהם בשעה שהם מברכים את בני ישראל. בארץ ישראל נוהגים הכהנים לברך את בני ישראל בתפלת שחרית ובתפלת מוסף. בכל ימות השנה הכהנים אינם נושאים את כפיהם בתפלת מנחה (חוץ ממנחה של תענית).

מדוע? מפני שבהן ששתה יין, אינו רשאי לברך “ברכת כהנים”, לפיכך תקנו חכמים שאף בהן לא ישא כפיו בתפלת מנחה, שמא שתה יין בארוחת הצהרים. מנין יודעים שבהן ששתה יין אינו רשאי לברך “ברכת כהנים”? מיד אחר שמסתיימים הפסוקים בהם נכתבו הלכות הנזיר, כותבת התורה את מצות נשיאת כפיים.

Why did the Torah place these two items alongside each other? To advise us that just as the *nazir* is prohibited from drinking wine, so too a person who wishes to recite *Birkat Kohanim* is prohibited from drinking wine. This interpretative tool is called “*smoochim*” (juxtaposition), it refers to cases when an interpretation is learned from the fact two verses are close to each other, found side-by-side.

מדוע כתבה אותם התורה זה לצד זה? כדי לרמז לנו, שכפי שנזיר אינו רשאי לשתות יין, כך הרוצה לברך ברכת כהנים, אסור לו לשתות יין. דרשה זו מכנה “סמוכים”, שלומדים דרשה מכך ששני פסוקים סמוכים זה לזה, נמצאים זה לצד זה.

Daf 27: MEMBERS OF THE NON-PRIESTLY WATCH

דף כ"ז: אנשי ה"מעמד"

What were the "ma'amadot" (non-priestly watches)? When a person offered a *korban* (sacrifice), they would go to the *Beit HaMikdash* and stand there while the *korban* was being offered.

Who stood in the *Beit HaMikdash* while the *korban* that belonged to every member of *Am Yisrael* was offered? Did the entirety of *Am Yisrael* go to the *Beit HaMikdash* every day to stand next to the *korban*? That would have been impossible! Therefore, the *chachamim* arranged for select groups of *kohanim*, *leviim*, and *yisraelim* to stand in the *Beit HaMikdash* as the communal *korban* was offered and serve as representatives of the entirety of *Am Yisrael*. These weekly designated groupings were called "anshei ma'amad" (literally, men of standing, appointed proxies), because these men stood in the *Beit HaMikdash* next to the *korban*.

Members of *anshei ma'amad* would fast most days of the week, and would read Torah each day. On Sunday, they read the portion of *Breisheet* that records what God created on the first day. On Monday, they read the portion that chronicled the creations of the second day. This was their customary practice each day of the week. Even in the cities across *Eretz Yisrael*, people would gather in synagogues to fast and pray that the *korbanot* be willingly received.

מה הם "מעמדות"? באשר אדם מקריב קרבן, הוא בא לבית המקדש ועומד שם בשעה שמקריבים את קרבנו.

מי יעמד בבית המקדש בשמקריבים את קרבן התמיד ששינה לכל עם ישראל? האם כל יום יבאו

כל בני ישראל לבית המקדש לעמד ליד הקרבן? אי אפשר! לכן תקנו חכמים, שבכל שבוע קבוצה של פהנים, לויים וישראלים, יעמדו בבית המקדש בשעת הקרבת קרבן התמיד והם כמו נציגים של כל עם ישראל. הקבוצות הללו בנו "אנשי מעמד", כי הם עמדו בבית המקדש ליד הקרבן.

אנשי המעמד היו צמים ברב ימי השבוע, ובכל יום היו קוראים בתורה. ביום ראשון, היו קוראים את הפסוקים בפרשת בראשית המספרים מה ברא ה' ביום הראשון. ביום שני, קראו על בריאת העולם ביום שני. כך היו נוהגים בכל יום מימי השבוע. גם בערים שבארץ ישראל, היו מתאספים אנשים לבית הכנסת, מתענים ומתפללים שהקרבנות יתקבלו ברצון, וגם הם בנו "אנשי מעמד".

Daf 28: "DESCENDANTS OF SULMAI"

דף כ"ח: "בני סלמאי"

On this *daf*, we learn about a family whose name was "B'nei Sulmai" (descendants of Sulmai). Why was this family called "B'nei Sulmai"? During the time of the Second *Beit HaMikdash*, when the Greeks controlled *Eretz Yisrael*, they decreed a prohibition against bringing wood to the Temple for the purpose of kindling the fire on the *mizbe'ach* (altar). To prevent Jews from bringing wood to the *Beit HaMikdash*, the Greeks posted guards on the roads leading to Jerusalem.

The members of this family carried out a ploy, or ruse. They took wood, assembled ladders from these pieces, and began walking in the direction of Jerusalem. When they arrived at the checkpoint, the guards inquired: "Where are you going with that wood?" The Jews replied: "Don't you see that these are ladders? We are going to bring down baby birds from the trees." After the guards permitted them to continue on their way, they disassembled the ladders and brought the wood to the *Beit HaMikdash*. This is how there was sufficient wood to offer *korbanot* in the *Beit HaMikdash*. The descendants of this family came to be known as "B'nei Sulmai," an allusion to the Hebrew word for ladder (*sulam*).

בדף זה לומדים על משפחה שהשם שלה היה "בני סלמאי". מדוע בנו "בני סלמאי"? בזמן בית המקדש השני, כשהיוונים שלטו בארץ ישראל הם גזרו שלא יביאו עצים למזבח, כדי להבטיח אש להקרבת הקרבנות. כדי לשמר שהיהודים לא יביאו עצים לבית המקדש, העמידו היוונים שומרים בדרכים המובילות לירושלים.

היו בני משפחה שעשו תחבולה. הם לקחו עצים והרכיבו מהם סלמות, והחלו ללכת לכוון ירושלים. כשהגיעו למחסום של השומרים, היו השומרים שואלים: "לאן אתם הולכים עם העצים?" אמרו היהודים: "אתם לא רואים שאלו סלמות? אנו הולכים להוריד גוזלים מהעצים".

השומרים הניחו להם להמשיך בדרכם, ואז הם פרקו את הסלמות והביאו את העצים לבית המקדש, וכך היו די עצים להקריב קרבנות בבית המקדש. לבני משפחה זו קראו "בני סלמאי", על שם הסלם.

**DAF 29: THE 9TH OF AV —
A DAY OF TRAGEDY FOR ALL GENERATIONS**

**דף כ"ט: יום תשעה באב —
יום של בכיה לדורות**

According to tradition, many tragedies befell the Jewish people on 9 Av. As our ancestors wandered through the desert, it was on 9 Av that the Heavenly decree was imposed upon them that they would be permitted to enter *Eretz Yisrael* only after the death of the Exodus generation.

The First *Beit HaMikdash* and the Second *Beit HaMikdash* were both destroyed on 9 Av. The First *Beit HaMikdash* was destroyed during the time of King Tzidkiyahu, (3338 on the Jewish calendar); the Second *Beit HaMikdash* was destroyed during the time of Rabban Yochanan Ben Zakkai (3828 on the Jewish calendar). On the 9th of Av, the Romans conquered the town of Beitar and killed all its residents.

The expulsion of the Jews from Spain, which occurred about five hundred years ago, transpired on 9 Av. Before the expulsion, Spanish Jewry flourished and was the most glorious Diaspora Jewish community. Among them were Talmidei Chachamim, scholars of general knowledge, wealthy Jews, and Jewish ministers in the king's court. But suddenly, the evil King Ferdinand and the wicked queen Isabella decided that any Jew who did not agree to convert to Christianity would be expelled from Spain. **The Jews left Spain on 9 open and many of them died as a result of the tragedy and affliction they suffered.**

בתשעה באב קרו צרות רבות לעם ישראל. בתשעה באב נגזר על אבותינו שהיו במדבר, שלא יכנסו לארץ ישראל, רק אחרי שימות כל הדור שיצא ממצרים.

בתשעה באב גם נחרבו בית המקדש הראשון ובית המקדש השני. בית המקדש הראשון חרב בשנת ג' אלפים של"ח, בימי המלך צדקיהו, ובית המקדש השני חרב בשנת ג' אלפים תתכ"ח, בימי רבן יוחנן בן זכאי. בתשעה באב גם כבשו הרומאים את העיר ביתר והרגו את תושביה.

גרוש יהודי ספרד, שארע לפני כחמש מאות שנים, ארע בתשעה באב. לפני הגרוש, פרחה יהדות ספרד והיתה הגלות המאשרת ביותר של יהודים. היו יהודים תלמידי חכמים, מפלגים בחכמה והיו גם יהודים עשירים ושרים בחצר המלכות. אך פתאום החליט המלך הרשע פריננד והמלכה הרשעה איזבלה, שיהודי שלא יסכים להתנצר – יגרש מספרד. בתשעה באב עזבו היהודים את ארץ ספרד, ורבים מתו בצרות ובתלאות.

D'VAR TORAH: PARASHAT VAYIGASH

דבר תורה: פרשת ויגש

One of the difficult questions that arises in *Parashat VaYigash* is: Why did Yosef not reveal to his father that he has alive in Egypt. Why didn't Yosef send a message to Ya'akov immediately, informing his father that his brothers had sold him to the Egyptians and that he was the serving as viceroy to the king? Many answers have been suggested, including the important answer of the "*Ohr HaChayim HaKadosh*," who emphasizes the importance of caution regarding *halbanat p'nei chavero* (humiliating a fellow). "*Or HaChayim*" explains that Yosef did not want to embarrass his brothers in front of their father. As *chazal* said: "It is better for a person to drop himself into the fiery furnace than to publicly embarrass another person." Yosef thought that if Ya'akov knew about the plot perpetrated by his brothers, it might harm the well-being of the tribes of Israel, and so Yosef preferred to keep things to himself, and not actively reveal to his father how he ended up in Egypt.

אחת השאלות הקשות שעולה בפרשתנו היא – מה גרם ליוסף להמנע מלגלות לאביו שהוא חי במצרים? מדוע הוא לא שלח לו באופן מידי כי האחים מכרו אותו למצרים וכי הוא המשנה למלך? תשובות רבות נכתבו על דבר זה, ובתוכן תשובות החשובה של "אור החיים הקדוש", המלמדת רבות על חשיבות הזהירות מהלבנת פני חברו. מסביר "אור החיים", שיוסף לא רצה לביש את אחיו מול אביו, כמו שאמר חז"ל "מוטב לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל יביש פני חברו ברבים". יוסף חשב שאם יעקב אביו ידע על מזמתם של האחים – הדבר עלול לפגוע בשלומם של שבטי ישראל, ולכן העדיף יוסף לשמר את הדברים לעצמו ולא לפעל באופן אקטיבי ולגלות לאביו כיצד התגלגל למצרים.